

ניבים עלון קיבוץ געש

גיליון מספר 1895/26 ה- 23 לפברואר 2020. עורכת קרינה פלדמן

לזכרו של חברנו יצחק פרימו בלבן

דבר המערכת

מאת קרינה פלדמן

בצער רב, בית געש נפרד מחברנו היקר, יצחק פרימו בלבן.

פרימו מחלוצי ומקימי קיבוץ געש תרם רבות לבנייה ולנראות הקיבוץ. עבד במשך שנים רבות בנוי והינו כנראה הסיבה לכל היופי, שאנו דור ההמשך זוכים לראות, מידי בוקר את הנוף הירוק והפורח סביבנו. נשלח מכאן את תנחומינו למשפחה ולסוניה, לבנים והמשפחה המורחבת. יהי זכרו ברוך.

ברחבי העולם מתמודדים בשבועות האחרונים במגפת הקורונה אשר מתפרצת וזולגת מחוץ למדינת סין אשר שם כבר גבתה קורבנות רבים. המגפה החלה בסין הרחוקה וכפי שאנו מכירים את תרבות "ההסתרה" של המדינה אשר לא מדווחת את המספר המדויק של מקרי המוות, מקורות זרים, יודעי דבר מספרים על עשרות אלפים שנגיף הקורונה הכניע אותם. בתקשורת כמובן, המספרים נמוכים ביחס למציאות.

לא ברור עדיין, האם ישנם אזרחים ישראלים אשר נושאים את הנגיף אשר חזרו ממדינות המזרח. כרגע משרד הבריאות הוציא הנחייה לכל אותם השבים, להיות בבידוד. לא ברור מי מפקח על כך והאם וכיצד זה משפיע על המדינה. רק בריאות חברים!

ב- 2.3.2020 מדינת ישראל תלך שוב, (פעם שלישית) לבחירות עבור הנהגת המדינה. שבועיים לאחר הבחירות, יפתח משפטו של ראש הממשלה בנימין נתניהו במגוון רחב של האשמות אשר המשותף לכולם הנו **שוחד/ מרמה והפרת אמונים**. (מה חדש....)

אני יודעת (גם אני) שישנה תחושה של מועקה סביב הבחירות ואדישות מסוימת, אך כדאי לכולנו להשפיע וללכת להצביע!

חגיגות פורים בפתח, היכנונו למסיבות הפורמיות של הילדים והמבוגרים. זמן לאורר את סל התחפושות ולתת לנשמה להשתובב קצת, לשתות ולשמוח יחד.

אנו מזמינים את כל החברים מצעירים ועד ותיקים להשתתף במשלוח המנות הקיבוצי שלנו. שימו לב לתיבה שתוצב בכניסה לכל בו שם תוכלו לקבל את שאר הפרטים.

בהצלחה רבה לנופר גולדברג צור, על בחירתה כמזכירת קיבוץ געש.

תודה לשוב הר נוי על ההגה ולשאר הכתבים. הערות, הארות וכל דבר למייל:

karinafeldman@gmail.com

פינת הדובדבן/ עינת קופרמן

אני מעבירה את הדובדבן לבטי דרורי, על עשרות שנים של עבודה בספרייה, שממשיכות גם היום. על בחירת הספרים המגוונת, על הידע הרחב בתחום ועל ההכרות עם העדפות הקריאה של החברים.

תולדות חייו יצחק פרימו בלבן / הוקרא בהלוויה ע"י יצחק כנען

**" כצעירים פרימו
וחבריו היו יוצאים
לרחובות, השיגו
נשק בלתי-חוקי והיו
מסתובבים ושומרים
בשכונה של
היהודים."**

פרימו נולד בשנת 1923 ברובנו בפולין שם גרה משפחתו.

בסוף שנת '24 כשהוא בן שנה, עלו ארצה וגרו בחיפה עד שנת 28.

בגיל 5, עבר עם הוריו לארגנטינה.

בארגנטינה תנאי המחייה היו קשים. אביו נחום עבד בעבודות שונות ולבסוף התמקצע כסוחר ויצרן בדים.

מגיל 12 היה פרימו חניך בשומר הצעיר, וכל שבוע היה נוסע לפעולות. הוא השתתף בהפגנות של ה-1 במאי. פרימו סיפר שאחרי הפעולות היו הולכים לפיצרייה ויושבים שם.

הנערים היו תורמים כסף גם לקרן הקיימת – היו עוברים גם בין בתי היהודים ומתרימים כסף עם הקופסא הכחולה של הקרן הקיימת.

כצעירים פרימו וחבריו היו יוצאים לרחובות, השיגו נשק בלתי-חוקי והיו מסתובבים ושומרים בשכונה של היהודים.

ב-38' קיבלו החלטה בשומר הצעיר שלא ממשיכים את הלימודים הגבוהים, כי רצו שכולם יעלו לארץ – אחרת חששו שהצעירים יתבססו במקצוע ויישארו.

ב-45' יצאה הקבוצה הראשונה של עולים מארגנטינה.

השכבה של פרימו לא ידעו מה לעשות עד לעלייה ארצה – ישבו והמתינו. חבר קרוב שלו הציע לו לפתוח חנות יחד, אבל פרימו אמר אם יעשו זאת לא יעלו ארצה (וכך היה, החבר שלו פתח חנות ואכן נותר שם).

פרימו המשיך בינתיים בפעילות של הדרכה ועוד. בהמתנה לפני הנסיעה פרימו פירנס את המשפחה משך שנה-שנתיים. הוא עבד כשען. זה איפשר לו לחזור ב-2 בלילה מפעולה של התנועה ולמחרת יכול היה לישון ולעבוד מהבית. כך הוא המתין במשך כחמש שנים עד לעלייה.

בתוך שבועיים מהכרזת המדינה, הצליחו לארגן קבוצה לעליה ארצה.

פרימו היה בקבוצה המארגנת.

הם הגיעו לאיטליה. נודע להם שב-12 ביולי בקיבוץ נגבה היה קרב קשה. הם היו מיועדים לנגבה, כי כבר היו שם חברים מהגרעין הארגנטיני. הקבוצה הגיעה לארץ בספינת משא לחיפה.

כשהגיע לארץ מיד התגייס לצבא, שירת בנגבה והיה בין מגיניה. בנגבה פעמיים בשבוע אחה"צ למדו עברית.

בינתיים התבשלו הדברים למעבר לקיבוץ געש, השומר הצעיר רצה להקים קיבוץ ליד יקום.

פרימו היה בתקופת הכשרה בקיבוץ אילון שם למדו את מקצועות הבנייה כדי לבנות את הקיבוץ. פרימו היה בעלי קאסם שם התארגנו למעבר לאדמת הקיבוץ.

פרימו היה בתקופת הכשרה בקיבוץ אילון שם למדו את מקצועות הבנייה כדי לבנות את הקיבוץ. פרימו היה בעלי קאסם שם התארגנו למעבר לאדמת הקיבוץ.

פרימו היה בתקופת הכשרה בקיבוץ אילון שם למדו את מקצועות הבנייה כדי לבנות את הקיבוץ. פרימו היה בעלי קאסם שם התארגנו למעבר לאדמת הקיבוץ.

פרימו היה בתקופת הכשרה בקיבוץ אילון שם למדו את מקצועות הבנייה כדי לבנות את הקיבוץ. פרימו היה בעלי קאסם שם התארגנו למעבר לאדמת הקיבוץ.

תולדות חייו יצחק פרימו בלבן / הוקרא בהלוויה ע"י יצחק כנען

**"פרימו תיכנן גנים
רבים ברחבי הארץ
ואהב לספר איך
היה נוסע מרחקים
רבים למען הגינות
שכה אהב. פרימו
נחשב פורץ דרך
ומקור ידע לגידול
צמחים ועצים
בקרבת הים, וייעץ
בנושא למקומות
רבים."**

בגעש פגש פרימו את סוניה והם בנו את משפחתם עם הבנים יורם, ישי ועודד.
בשנת '72 קיבלו את האישור מהקיבוץ ויוכה ונחום ההורים עלו לארץ .
בגעש היה פרימו רכז הנוי כ 30 שנה.
בהמשך למד בשעות הערב תכנון נוף ולאחר מכן עבד במחלקה הטכנית של הקיבוץ
הארצי.
פרימו תיכנן גנים רבים ברחבי הארץ ואהב לספר איך היה נוסע מרחקים רבים למען
הגינות שכה אהב. פרימו נחשב פורץ דרך ומקור ידע לגידול צמחים ועצים בקרבת
הים, וייעץ בנושא למקומות רבים.
פרימו דאג לשמור על קשר עם המשפחה המורחבת וכל בני הדודים וכן עם אחותו
אביבה ז"ל שגרה במצר ועם ילדיה ועם בנותיהן של אחותו לאה ז"ל, שנספתה
בארגנטינה בתאונת דרכים.
פרימו זכה להיות בין מייסדי קיבוץ געש שכה אהב וזכה לחיים מלאי פעילות עשייה
ועבודה ומשפחה עם 7 נכדים אוהבים ואהובים.
יהי זכרו ברוך.

סבא פרימו הוא לא אדם שאמורים לדבר עליו בזמן עבר. כמו כוח טבע, תמיד נראה שהוא יהיה כאן לנצח...

הסיפור שהכי מאפיין אותו בשבילי – עד כדי כך שיצא לי בשנים האחרונות לספר אותו מדי פעם לחברים – קרה כשהייתי בערך בת 12. עלינו לסבים, אבא שלי ואני, כדי לראיין את סבא לעבודת השורשים שלי או משהו בסגנון. הוא סיפר לנו כמה מהסיפורים הבלתי-נתפסים שלו, על נגבה ועלי קאסם וימיו הראשונים של הקיבוץ. בכלל, היו לו אינספור סיפורים כאלו, אבל רק אם שאלת את השאלה הנכונה זכית להיחשף אל אחד מהם (אלא אם רצית לדעת איפה הסליק – את זה הוא הבטיח לא לגלות, והבטחה זו הבטחה). הסתכלנו יחד על תמונות ישנות ומפורסמות-מקומית של הימים ההם, ולאט-לאט שמנו לב שלא רואים את סבא באף אחת מהן... אבא שלי שאל אותנו בעדינות למה הוא לא מופיע בתמונות, וסבא ענה "יש אנשים שתמיד היה להם זמן להצטלם". אז לסבא פרימו לא היה זמן להצטלם. הוא היה עסוק מדי בלעשות, והרבה. הקיבוצניק הכי טוב שהכרתי, איש עבודה, איש של יצירה. גם על ההישגים המקצועיים שלו – תכנון פורץ דרך של גינות במקומות המאתגרים ביותר בארץ הקטנה והיבשה שלנו – היה סביר יותר לשמוע מאנשים אחרים. בניגוד למה שניתן היה לצפות, העמדה הזו מעולם לא הביאה איתה טינה או מרמור; סבא רק עשה את שלו, במאור פנים. איש ישר דרך, צנוע, שהגשים במעשיו את הערכים שהאמין בהם. אדם פשוט טוב, לא כקלישאה מן הפה ולחוץ בגלל מותו (בלתי נתפס לכתוב את זה), אלא כעובדה מוצקה שהיתה ברורה לכולנו סביבו לאורך כל חייו. אדם שרתם את כל כוחותיו לעשות טוב בעולם, ותמיד עם שמחה בחלקו והחיוך הקבוע שלו. ובאותו אופן בו הוא בנה את חייו בכל התחומים, סבא פרימו היה סבא טוב כל כך. הוא השקיע בנו, הנכדים, את מיטב זמנו, פתח בפנינו את ליבו, ותמיד נתן לנו להרגיש שהוא גאה ושמח בנו. יש לנו זכות ענקית שגדלנו לצד האיש הנפלא הזה. זכות וחובה, לנסות להיות בעצמנו קצת-קצת כמוהו.

**" אז לסבא פרימו
לא היה זמן
להצטלם. הוא היה
עסוק מדי בלעשות,
והרבה. הקיבוצניק
הכי טוב שהכרתי,
איש עבודה, איש
של יצירה."**

**"בשיחותינו ניסיתי
לשנות את עמדותיך
הסוציאליסטיות
אולם אתה תמיד
ראית את הקשר
לאדמה ולחקלאות
כעיקר העיקרים!"**

תני ההכר שלך בילדותי וכבוגר היו השקט הנפשי, הצניעות והנאמנות לתנועה, לקיבוץ ולקן המשפחתי שסבב וסובב אותך ואת סוניצקה משך שנים רבות וכל זאת בהתאם לחינוך שקבלת בבית ובתנועה .

אני זוכר אותך בילדותי כאשר הופעת בביתי בלילה בבגדי חייל, עת קבלת חופשה קצרה מקיבוץ נגבה שנלחם במלחמת השחרור כנגד הצבא המצרי .

לא אשכח את יום העלייה לקרקע כאן בחולות הקיבוץ את הפחים וקורות העץ ששימשו למקום חדר האוכל והמגורים הראשון.

בהמשך ההתיישבות וההתבססות לא שמענו מפּיך על קשיי החיים, על מחסור באוכל או במגורים על פי סטנדרטים סבירים . ומאוחר יותר ואפילו עד לימים האחרונים על קשיים בגידול ילדים, מחלות וכו ... תמיד הגנת על המשק החקלאי והרצון הכן לקיימו ולפתחו גם אם יכולתם להקדים ולהקים בית מלון או/ו תעשייה כשכנכם בשפיים .

בשיחותינו ניסיתי לשנות את עמדותיך הסוציאליסטיות אולם אתה תמיד ראית את הקשר לאדמה ולחקלאות כעיקר העיקרים!

עסקת בגננות והיית נאמן לכל פרח וצמח ואהבת את תכנון הגנים הפורחים בזכותך, ואפילו נכחתי בטקס בו זכית לפרס על כך!

כל השנים העלית בסיפוריך את הוריך ושמתח לאיחוד המשפחה כאן בגעש. גם את משפחת אחותך אביבה ז"ל העלת לארץ למצר ורק ליקה ז"ל נותרה בארגנטינה בשל תאונת דרכים. יצוין כי ילדי כל המשפחה חיים בארץ ובת אחותך ובנותיה שבחו"ל בעלות חינוך ציוני ערכי בזכות מינדלה בת אחותך.

ברבות השנים נותקה המשפחה מאהובים מצד אימך יוחה ואביך נחום ז"ל אולם חייבים לציין ביום שכזה כי הילדים והנכדים שומרים על הרוח הישראלית בזכותך ובזכות סוניצקה והם מסמלים את הצניעות, המסירות והנתינה לעם ולמדינה .

אתה נפרד מאיתנו אולם איתנו נותרה סוניצקה האהובה והמקסימה שחיה עימך שנים רבות נאחל לסוניה בריאות ושנים טובות.

אתה פרימו נוח על משכבך ואני בטוח שהנותרים במשפחה הגדולה והמורחבת ישמרו על הגחלת הבלבנית.

בן דודך האוהב

**"תודה טיו על
האהבה, האחריות
והמחשבות
הטובות שלימדת
אותי ועל הערכים
שיש לי היום, על
ציונות וסוציאליזם
הם בגללך!"**

משפחת בלבן יקרה! טיו יקר!
מאיפה להתחיל?

זכרונות באים אלי ואני אתחיל
מהמפגש הראשון שלי עם פרימו
בארגנטינה. בשנות השישים בא
הדוד שלנו

לבקר אותנו אחרי הרבה זמן.
התרגשות גדולה, הדוד פרימו עם
אידאולוגיה חזקה! ציונית!

בשנות השבעים באתי לארץ עם
המשפחה שלי. באנו לבקר את
הסבים ופרימו עם המשפחה שלו,
סוניה והבני דודים שלי יורם, ישי
ועודד. מאז געש נעשה בית שני
בשבילי.

אסון קרה במשפחה שלי, אמא שלי
נפטרה בתאונה. הייתי צריכה לדבר
עם מישהו בארץ ופרימו היה שמה.
הדוד שהחזיק מעמד כי האחות שלו
נפטרה והוא דיבר איתי בשלווה
ואהבה כמו דוד!

עם הזמן עליתי ארצה וגעש היה
בשבילי המקום המשפחתי במיוחד
לבוא לבקר את הסבים ופרימו
וסוניה.

אחרי שהסבים נפטרו, פרימו לקח
את האחריות ודאג לי, בינתיים שאני
בארץ שיהיה לי טוב. לבוא לגעש
ולתחלק עם פרימו זמן של שיחות
ומעניינות, הליכה או, הוא היה בא
עם האופניים להגיד לי או לנו
שלום. היום פרימו כשאני חושבת
על כמה נושאים משותפים היו לנו,
כמו על צמחים, צילום, פוליטיקה,
קיבוץ והכי חשוב משפחה.

היום אני מבינה כמה חשוב היה לך
להשאיר לנו קשר משפחתי כי
ידעת שבאיזה שהוא שלב אתה לא
תהיה והחיים ממשיכים כמו
הדורות, המשפחות והצמחים
שאתה לימדת אותי לאהוב.

טיו, הבנות שלי ומיגל מודים לך
שתמיד היית!

תודה טיו על האהבה, האחריות
והמחשבות הטובות שלימדת אותי
ועל הערכים שיש לי היום, על
ציונות וסוציאליזם הם בגללך!

משפחת בלבן, תודה שתמיד
קיבלתם אותנו באהבה, לסוניה
ולבני הדודים, חיבוק מנועה, גל,
מאיר, מיגל ואני.

Hasta siempre tío te queremos

**"הקשר שלך ושל
סבתא היה מיוחד
במינו. הייתה לכם
הבנה מושלמת
אחד של השנייה
רק במבטים.
אהבתם אחד את
השנייה, הלכתם
תמיד יד ביד לכל
חג בקיבוץ או
ארוחה
משפחתית."**

אני מרגיש שלימדת אותנו על משפחה, תמיד שמרת על קשר עם כל האחיינים, בני דודים ומה לא. גם אם מתראים מעט, גם אם חוזרים בתשובה, גם אם לא גרים בארץ. עם כולם שמרת על קשר.

לימדת אותנו על ערכים. אף פעם לא נתת נאומים סוציאליסטים, לפחות לא לי, אבל תמיד המצפן המוסרי שלך היה מאוד ברור עבורנו. היית צנוע וענו, לא אהבת כסף והיית הבנאדם הכי שווה בלב ובנפש שיצא לי להכיר. כשהקיבוץ הלך ושינה את פניו, היה ברור רק מלראות אותך שזה כואב לך, אבל היית שקט ולא כיבסת את הכביסה המלוכלכת בחוץ.

לימדת אותנו גם על עבודה קשה, ותראה איך כל המשפחה שלך יצאו כמוך וכמו סבתא בעניין הזה.

הקשר שלך ושל סבתא היה מיוחד במינו. הייתה לכם הבנה מושלמת אחד של השנייה רק במבטים. אהבתם אחד את השנייה, הלכתם תמיד יד ביד לכל חג בקיבוץ או ארוחה משפחתית.

לפעמים כשסבתא הייתה משתובבת ועושה שטויות היית נותן לה את המבט שלך והיא הייתה מבינה שעכשיו היא עברה את הגבול. וכמה שהיא העריכה אותך. בשבוע שעבר כשהיינו אצלה היא אמרה לנו: שתדעו שפרימו הבן אדם הכי חכם שפגשתי. והיא כ"כ צודקת. נתת אהבה והתעסקת בעיקר ובמה שבאמת חשוב בחיים.

סבא יקר, מאיפה מתחילים בכלל? כבר יש לי געגוע ענק.

אנחנו מרגישים זכות אדירה שנפלה בחלקנו לגדול לצידך. בימי שבת בצהריים היינו באים אליכם כל הנכדים לאכול בורקות של סבתא ופירה של סבא, ארוחה קלאסית של משפחת בלבן. היית מראה לנו איך אתה חופר בדשא חורים ושם בקבוק הפוך עם מים כדי להבריח את החולד, שלא חלילה יעשה לך צרות בדשא.

תמיד כשהגענו לביקור היית מתחיל ושואל מה שלומנו. לא היית מסוגל לפתח שיחה על עצמך לפני ששמעת מה עשינו השבוע ואיך אנחנו מרגישים, והיה עולה לך חיוך כל פעם ששמעת אותנו. חיוך עם העיניים. רק אחרי שסיימת לשאול אותנו לשלומנו היה אפשר לדבר איתך עליך. ואיזה שיחות כיפיות.

אני יודע שאולי חלק מהאנשים בקיבוץ חושבים שאולי אתה קצת קשוח, אבל מבחינתנו היית רגיש בצורה בלתי רגילה. דיברת על הילדות המוקדמת בחיפה, איך שערבים היו מתמסרים איתך כמו כדורגל כי היו לך תלתלים בלונדינים. על הילדות בארגנטינה, הפעולות בשומר הצעיר, הכדורגל אחרי בית ספר שנתנו לך רק לעמוד שוער כי היית הכי צעיר, ועל פיצה עם 12 תוספות שיש בבואנוס איירס! אני מניח שיש אנשים שידועים לספר יותר טוב ממני על התקופות המוקדמות שלך, על העלייה לארץ, נגבה, עלי קאסם, געש.

הספד לסבא מכל הנכדים / מאת דני בלבן

**"איך עבדתם
בברקאי בבנייה כי
לא היה לקיבוץ
כסף, ואיך נסעתם
פעמיים לטורקיה
כי זכיתם בהגרלה
בטיול הראשון,
ויש עוד מיליון
סיפורים שישארו
איתנו."**

Juno,
from Yoram, ishay, oded and all
the family, words cannot express
how we feel. we feel blessed that
Saba had you.
Thank you so much for
everything, we love you from the
depth of our heart.

נוח על משכבך בשלום סבא, הלוואי
ונתראה יום אחד.

אני ממש אתגעגע לשיחות איתך. איך
היית מטייל בראשך בכל הארץ ומסביר
לי על כל המקומות שעבדת בהם,
ושטיילתם בהם. איפה נלחמת ביד
מרדכי ונגבה, ואיפה פיתחת אדריכלות
נוף מסמר ותמנע ועד המועצה לישראל
יפה בתל אביב. איך עבדתם בברקאי
בבנייה כי לא היה לקיבוץ כסף, ואיך
נסעתם פעמיים לטורקיה כי זכיתם
בהגרלה בטיול הראשון, ויש עוד מיליון
סיפורים שישארו איתנו. המבט החמוד
שאומר תרד ממני כל פעם ששאלתי על
הסליק.

אני רוצה להגיד תודה לאבא שלי שטיפל
בסבא בצורה הכי מקסימה שאני מסוגל
להעלות על הדעת. היית שם בשבילם
24/7, סבא לא יכול היה לזכות לטיפול
יותר טוב. זה כבוד ענק עבורי להיות הבן
שלך.

באופן כללי הגיוס של כל המשפחה היה
מעורר גאווה ונחת, והוא נבע מאהבה
ענקית אליך.

תודה גדולה למירב, רותי, אילנית ואסתי,
ולישראל פלג, על הדאגה והטיפול
המסור. מעריכים מאוד.

פרידה / מאת שבתאי אבני

זהו רגע עצוב של פרידה.

מעל 70 שנה של שותפות מסתיימים.

כאדם, כחבר, אני מרכין ראשי לפניך על דרכך בחיים.

על תרומתך לבניית הבית הזה שלהקמתו הקדשנו את מיטב מאמצינו ושנות חיינו.

בתור אנשי עבודה שמענו בכל שחר, את שירת הציפורים שקיבלו את פנינו, כל אחד במקומו. אותך ברחבי הנוי, אותי ברפת.

אנו גאים במעשינו ועל מה שאנו מעבירים לדורות הבאים.

בית מגוון בכל צבעי החיים.

אצילותך, נועם הליכותיך דוגמתך האישית.

מקווה אני שישמשו נר לרגליהם לעתיד.

פרימו, תם פרק בחיים.

כמי שידע להעריך ולכבד אותך,

תנוח בשלום

קדיש מקומי

יתגדל ויתקדש האדם ופעלו,
אשר מסכת חניו בעולמנו באה אל סופה.
יתקדש האדם הנאסף היום אל אדמת געש.

יתברך במעשה ידיו וביצירי רוחו,
בכונותיו הטובות ובכל שצלחה דרכו
במעשה יומיו של חולין ובימי מועד.
שתבח האדם ביחודו אשר צרף אל יחד המקום,
בחוט המיוחד לו ששזר ברקמת החיים המשותפת.
יתגדל האדם באור שהביא להניס חושך,
ביפה שהביא לצבוע את הפעור,
בטוב שהביא לגרוע מהרע.

יהי הזיכרון השמור בלבבות ובגוף המקום המשד לחיים שבאו
אל קצם.
ישא החי בזכרונו את זכרון ההולך.

בחירות גורליות- גנץ לראשות הממשלה/ מאת דב נימן

ההתיישבות העובדת, מושבים, קיבוצים, לקרוא לדגל של עלייה ציונית, וכמובן לשאוף להגיע לשלום עם שכנינו מדינות ערב.

השנאה, הקינאה למדינת ישראל כמדינה יהודית ושל העם היהודי כולו, עליהם להבין ולהפסיק את המלחמות וההפגנות ורמיסת דגלנו. רק חינוך לדורות החדשים יכול עם הזמן להגיע לעמק השווה ולהבנה בין העמים. יש וקיימות מדינות שהגיעו למסקנה שניתן להגיע להבנה ולהכרה הדדית, גם ערביי ישראל לא כולם שייכים ל"רשימה משותפת" וניתן לחיות בהרמוניה ובערבות.

על כן, לתנועה הקיבוצית זהו צו גיוס! אנו מתייצבים כדי שהבחירות הקרובות תהיינה הבחירות אחרונות בסבב הבלתי נגמר הזה! על עם והציבור של ישראל להתגייס ולהצביע עבור בני גנץ לראשות הממשלה.

הציבור הרחב והגדול הולך ומתייצב כשבוי לבחור ממשלה חדשה. קרי. את מנהיג "כחול-לבן" בני גנץ. עידן נתניהו חייב להסתיים, אני מקווה אנו מקווים שבני גנץ ינצח וירכיב ממשלה ליבראלית דמוקרטית שוויונית לכל המגזרים החיים בישראל, וכמדינה יהודית כלפי העולם כולו. לסיים עם השחיתות שנבטה בשנים אחרונות, להעלות את רמת החיים, ושפושטי היד והלנים במדרכות ובספסלים של הפארקים ייעלמו, לבנות בתי חולים שלא פעם כתבתי ומר גנץ גם הכריז בין כוונותיו, ש"הזקנה שבמסדרון" לא תמשיך לשכב ללא טיפול. חייבים לחזק את המדינה עם חיסון ורמת החיים של העם, מיליוני דולרים בוזבזו בנסיעות סרק, נגמרה הצניעות, כפי שמתרחש ובתקווה שזה ייגמר, לפתח את החקלאות, לפתח את

חברים וחברות,

אנחנו מזמינות אתכם/ן להצטרף לרשת תמיכה ליולדות- בישולים למשפחות שזה עתה נולד להן בשמחה תינוק חדש.

המטרה- להקל קצת, ובעיקר לשמח ולחמם את הלב.

המעוניינות/ים מזמנים לפנות ל:

מיה פילדס - 052-5709467

או לאלה תירוש - 0587789788

על משמעות משתה ומשלוח מנות בחג הפורים

לכבוד חג הפורים הקרב ובא, מצאתי לנכון להביא בפניכם את הטקסטים שכתב צבי שוע פאוסט ז"ל ואריה בן גוריון אודות מנהגים בדת העברית הקדומה שלמעשה עד עצם היום הזה, נהוגים להתקיים.

אז מדוע מקיימים משלוח מנות ומשתה פורים?

היכוננו היכוננו למשלוח מנות בין החברים!
בתאריך ה-23.2 נציב בכניסה לכל עמדה חגיגית להרשמה לחלוקת משלוח מנות.
כל שעליכם לעשות הוא, לכתוב את שמכם על פתק, להכניס לפתק ולקבל ממני (קרינה) את שם החבר /משפחה אשר להם תעבירו משלוח מנות!
נשמח להיענות מצידכם, זכרו זו מצווה לתת אך גם לקבל!

צד "משתה ומשתה" במסמכות רבית

למען הדיוק - לי"משתה ומשתה" החלוחה משמעות דתית מאז שהר האנושות. יחסו של האדם הקמאי לאקט האכילה לא היה מעולם בחזקת מובן-מאליו, אלא של דחילו-ורחימו, של חתייחדות עם כוחות הקיום העלומים, עם אלוהי הארמה והפוריות, המזרע והגשם (והשווה מנחה הכל וקייין - בראשית ד' 5-3), ומכאן שהדבר קייב נימוסים מיוחדים. המזון היווה בשביל האדם החולייה הראשית המקשרת עם סביבתו והכוחות הפועלים בה: באמצעותו עלו בו תחושות של ייעוד וגורל, ומכאן תובן לא רק חשיבותו הביולוגית, אלא גם זו התרבותית-דתית של עצם קידוש המזון ואכילתו בתברואה. הארוחה המשותפת הוקפה נוהלים רבים, וכולם מעידים על כך שתברואה האוכלים היתה שרוייה באותה שעה במתח ריגשי מיוחד. (והשווה את הלשון - "לאכול לחם לפני האלוהים" - שמות י"ח 12).

"משתה ומשתה"

מנהג זה נזכר בתנ"ך רק בכחוב נוסף אחד, ואף הוא מתקופה מאוחרת יחסית, ובחוקר הראוי לעיוננו:

- (א) ויאמר להם: (עזרא הסופר, הכהן);
- "לכו אכלו משקים"
- והשמו משקים
- ושלחו קטח לאין-נכון לו.
- כי קדוש היום לארצנו.

(מנחה ת"ס)

זהו טיוס תיאורו של הטקס, שהתקיים בחום המבצע של בניית החומה ושעריה בירושלים בשיבת-ציון (עליית נחמיה - 445 לפני הסי' בערך):

(א) ויאקפו כל העם באיש אָהד
אָל הַרְחֹב אָשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר הַקָּדִים...

(ב) וַיָּבִיאוּ קֶזְרָא הַכֹּהֵן אֶת הַתְּהִרָה לִפְנֵי הַקֶּהֱל
- טָאִישׁ וְעַד אִשָּׁה וְכֹל מִבֵּין לְשִׁמְעַי -
בַּיּוֹם אָהֵד לַתְּהִרָה הַשְּׂבִיעִי.

(ג) וַיִּקְרָא בּוֹ לִפְנֵי הַרְחֹב אָשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר הַקָּדִים
מִן הַתָּאֵר עַד מִתְּצִיַת הַיָּם וְגַד הַאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים...

(מ"ג 1-3)

כאן באה ההוראה לקיים "משתה ומשתה" כחשמה לטקס דתי של כריתת-ברית - קריאת התורה בציבור בחג כאקט לימודי של ראש-השנה על ידי הסופר הכהן;

משלוח המנות אינו יכול להחפש כאן כהבעת ידידות ושייכות בין שכנים, והוא בגדר מצוות הצדקה "לאין נכון לו" - לאביונים.

לגופו של עניין - אי-הזכרת המנהג ביתר ספרי החנ"ך נחן מקום לסברה, שמוצאו זר, פרסי אולי. וראה על כך בדיוננו בהשערות על מוצאו של חג-הפורים מן החג הפרסי - "הפרנודיגאן".

"מנות מצד פורים"

חדרישה שלא לשכוח בשעה של שמחת-החג את האביונים לא צריכה להפחיענו, שכן כבר בתורה מודגשת החובה לשחף בה את דלי האמצעים, כמו למשל בסוכות:

והלוי והגר ויתום ואלמנה.

(י) וְשִׂמְחֶת בְּחֶגְךָ

(מדרים ט"ז 14)

אָשֶׁר בְּשַׁעַר הַיָּם

אִשָּׁה וְכֶנֶד וְכֶנֶד וְכֶנֶד וְכֶנֶד וְכֶנֶד

רהיטים מתחפשים / מאת מוניקה קופרמן

פורים מתקרב!

לכבודו, בחרתי נושא: **רהיטים מתחפשים!**

חלקם פתרונות לחללים קטנים, בהם הרהיט יכול לשמש ליותר מפונקציה אחת, או להיות מוסתר ולא לתפוס מקום, ויש גם פריטים עשויים מחומר או בצורה קצת שונים מהצפוי.

נכון שרובנו לא נקנה או נבנה את הרהיטים שמופיעים בתמונות, אבל אפשר לקחת מהם השראה לרעיונות יצירתיים, למשל לאחסון ספרים או כסאות.

להלן רהיטים מתחפשים!

אביזרים

פינות אוכל ומטבח

המשך בעמוד הבא

רהיטים מתחפשים / מאת מוניקה קופרמן

פינות ישיבה

פתרונות שינה

המשך בעמוד הבא

רהיטים מתחפשים / מאת מוניקה קופרמן

מדרגות המשמות לאחסון

וקצת כייף, למה לא?

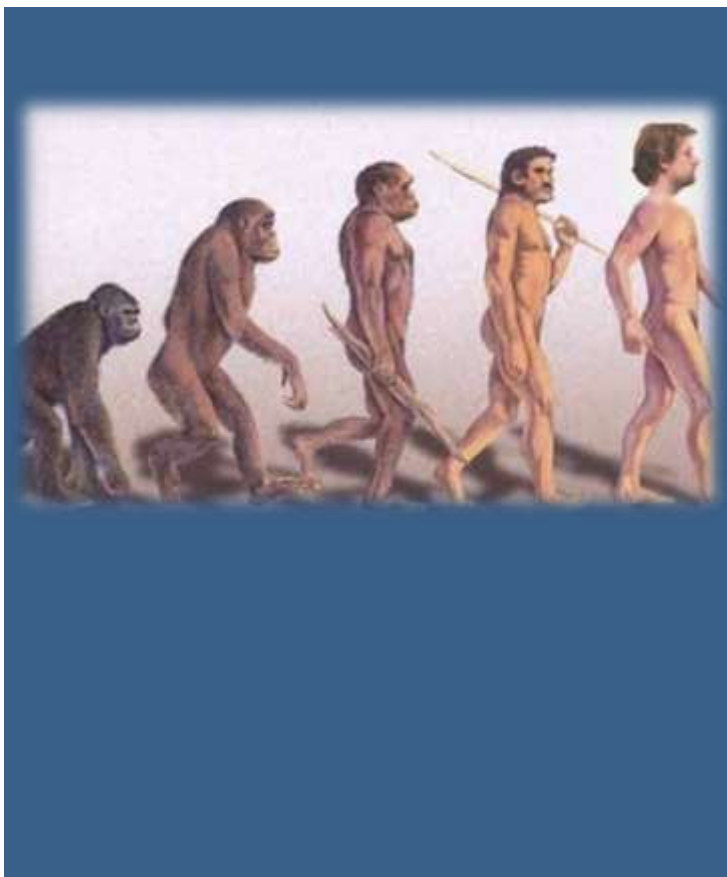
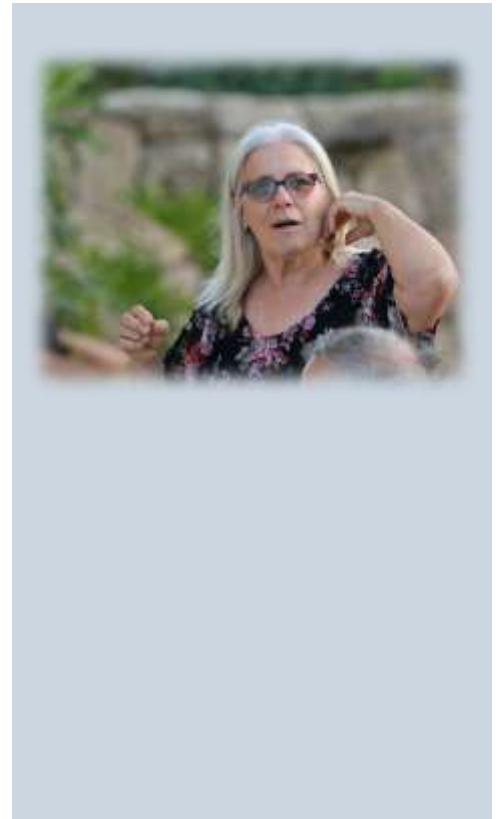
חג שמח

נכדים זה שמחה / מאת סיליה קסטין

במכון אבשלום שמענו שלוש הרצאות על ארכיאולוגיה וזה היה מעלף. בטיולים הרבים שאנו עורכים אנו עוברים לפעמים על יד אתר חפירה ולא יודעים מה מחפשים ומה מוצאים שם. אחד האתרים שעברנו דרכם לאחרונה היה על יד מוצא. שם יש חפירה גדולה מאוד שהחלה עם ההרחבה של כביש 1. מעניין לדעת שמדובר באתר ניאולית מלפני 9000 שנה, ישוב של כאלפיים איש עם ממצאים רבים. שמענו גם את **עמית ראם** ארכיאולוג מחוז ירושלים על חידושים וגילויים בחקר התקופה הצלבנית בבירה, הוא עשה עבודה גדולה בכנסיית הקבר. הוא חידש לי הרבה. גם על ציקלג התנכית שמענו מפי ארכיאולוג אחר ועל השערות שונות איפה היא יכולה להימצא. ביום התנדבות בעמותה בה אני מתנדבת שמעתי הרצאה מעולה על "אושר" מפי **פרופסור יורם יובל**. היה לי כיף להיווכח שהאנשים בגיל השלישי יותר מאושרים על פי רוב הסקרים.

החודש התברכתי בעוד שני נכדים וכמובן שזאת שמחה גדולה לזכות לראות שניים מבניי נהפכים באותו יום לאבות ושכלותיי ובניהן בבריאות שלמה. תמיד רציתי משפחה גרעינית גדולה כי אני באה ממשפחה מאוד מאוד קטנה. אין לי בן דוד אחד לרפואה. אמי הייתה בת יחידה ואבי נותר לבד לאחר מלחמת העולם השנייה, הוא הצליח לברוח מאירופה אך משפחתו נמחקה כליל בשואה. ככה שבחגים היינו תמיד מעטים, גם כשהצטרפו סבתי והדודים של אמי זה לא שינה בהרבה את מספר המשתתפים. אך מלבד האירועים המשפחתיים החודש שמענו הרבה הרצאות. בפאב ליאו בלומס בתל אביב שמענו את **ד"ר דני זאבי על תולדות האנושות - גרסת הגנום**. היה מרתק לשמוע איך על ידי בדיקת DNA ניתן לדעת כל כך הרבה מידע על אבותינו הקדומים. הוא לקח אותנו אל מסלול ההתפשטות של ההומו ספיאנס ואיפה הייתה נקודת המפגש בינו לבין האדם הניאנדרטלי.

אם נשאלת השאלה האם אתה מאושר ואתה צריך לענות בכן או לא, אז רוב של כ-85% מהנשאלים עונים כן. אושר מאוד תלוי במשמעות חיינו. אנשים שעובדים בעבודה משמעותית או שמתנדבים אחרי גיל הפנסיה יותר מאושרים מאלה שלא. והכי חשוב, הנאות גורמות לאושר רגעי כלומר רגש. אך משמעותית היא דווקא גורם לפעולה וזה הופך לאושר להיות אקטיבי ולטווח ארוך יותר. יורם יובל דיבר מול קהל של אבות שכולים ובניהם וזה היה מרומם. הוא ציין שעצב הוא חלק בלתי נפרד מחיינו אך אנו יכולים להיות עצובים ומאושרים גם כן. די מהרצאות למרות שהייתי בעוד שלוש הרצאות נוספת מלבד אלו שהרחבתי עליהן.

בבית היוצר הייתי במופע לכבוד ישראל גוריון עם דורית ראובני, עדנה גורן, אורי אורפז, חנן יובל ועוד זמרים... היה מהנה. איזה ביצועים, איזה שירים נפלאים וישראל גוריון היה מדהים. קיפץ על הבמה כמו נער בן 16. אקו"ם מארגנת הרבה אירועי הוקרה לאמני ישראל. מופעים אלה מושקעים מאוד עם הנחיה מצוינת ובהשתתפות אומנים טובים, ממש חוויה איכותית.

החודש לא יכולנו לטייל הרבה כי מזג האוויר בסופי שבוע לא אפשר לנו כל כך אך הספקנו לערוך טיול פרחים בצפון ביער בית קשת. האיזור היה מלא בכלניות לבנות, אדומות וורודות ובהרבה מאוד רקפות. בדרום טיילנו עם הקבוצה שלנו של שביל ישראל. הלכנו מניצנים הישנה עד לדיונה הגדולה באשדוד וגם ביקרנו בגשר עד הלום. זה היה טיול מהנה, דרך החולות והדיונות המעטות שיש לנו בארץ הזאת והמתמטות עם השנים.

נכדים זה שמחה / מאת סיליה קסטין

סיימתי גם את הספר על הדבש ועל המוות של ערן בר-גיל. לא קראתי שום דבר של הסופר הזה ובהחלט הוא הפתיע אותי. ערן מביא לנו את סיפורה של משפחה קטנה: 4 נפשות – אבא דבוראי במושב, אימא מורה שהגיע להיות מנהלת בית ספר, בת שהיא דיילת ובן שהוא הכבשה השחורה של המשפחה. כתוב טוב ובעיקר בצורה מעניינת. זהו לפעם מאחלת לכולם פורים שמח, תחפושות מקוריות והרבה שמחה כמו בשושן הבירה.

מהספרים שקראתי החודש אני ממליצה על: **אנגארד הסייף של גל אמיר** המגולל את סיפורו של בחור יהודי במאה השש עשרה אשר מתנצר. זהו רומן מסעות הכתוב היטב והגיבור גם מגיע לטבריה שלנו ומשתתף כלוחם במצור על העיר בה נלחמו ערבים ויהודים בפחה הרשע של דמשק. סוף סוף קראתי את **החברה הגאונה של אלנה פרנטה** אני מתארת שרבים מכם קראתם אותו ככה שלא ארחיב במילים. אני לרוב משתדלת לקרוא ספרים דווקא לא בתקופה שהם ברשימת הכי נמכרים כי הרבה פעמים התאכזבתי מרוב ביקורות חיוביות. אני אוהבת לתת להם קצת זמן על המדף של הסיפריות ואחר כך לפנות אליהם. אך אין ספק שאלנה פרנטה יודעת לכתוב ולתפוש אותנו בגרון מתחילת הספר עד סופו. לפני שמונה שנים קראתי את **הבת האפלה** שלה וגם הוא ספר מצויין. פשוט סופרת מופלאה.

לפנסיונריות הצעירות,

אנחנו פותחות בותיקון מועדון למפגש של
קירוב לבבות,
שיחות חולין,
אינפורמציות,
מכל מלמדי השכלתי
והעיקר חום אנושי.

ניפגש כל יום ראשון בשעה 11:15 בותיקון.

מוזמנות!
אטי פופר

אדם, סביבה והרבה עניין

היצירתית ותרומה לשיפור בקרב ילדים הלוקים בהפרעת קשב וריכוז. שיטת האימון הו מעניקה לתלמידים ולמורים כלים ושיטות אשר מסייעים להגברת המודעות ויכולת ההתבוננות ומסייעות לטפח ולטייב הקשבה, ריכוז, אמפתיה, יצירתיות וחוסן נפשי אשר בסופו של דבר מטייבים עם האדם והחברה.

קובי יוגב, סגן מנהל בית הספר: "לדעתי האישית, נושא המיינדפולנס משפיע עלינו המורים, קודם כל כבני אדם, ביכולת שלנו להיות קשובים ועם תשומת לב לגוף, ולזהות מה אנחנו מרגישים כרגע, עוד לפני שנכנסים לכיתה ופוגשים את הילדים, עושים עצירה, לוקחים נשימה ומתחילים את היום. לאורך היום אנו חווים מגוון גדול של תקשורת בידיאישית עם הילדים, הצלחות ומשברים, והקורס הזה מקנה לנו כלים".

ותרגול המיועדת לפתח מודעות קשובה - מודעות חושית לתחושות הגוף, המחשבות והרגשות שאינה שיפוטית לכל הקורה כאן ועכשיו. תרגול מיינדפולנס, על פי מחקר, מעיד על שיפור ברמת הקוגניציה, הגברת אמפתיה, חיזוק בחשיבה

בבית הספר היסודי 'אדם וסביבה' מושם דגש על נושאי אקולוגיה, איכות הסביבה ודמוקרטיה. לצד אלו, הושקו השנה תהליכים ומיזמים חדשים ומסקרנים במסגרת תהליך ההסמכה של המוסד ל'בית ספר סגול' - בית ספר המיישם תובנות מחזיתות חקר המוח לקידום התפתחות מיטבית של כל הבאים בשערינו, וזאת בליווי של 'מרכז סגול' למוח ותודעה במרכז הבינתחומי הרצליה.

אחד המיזמים שהושקו השנה במסגרת תהליך ההסמכה לבית הספר הסגול, הוא שיעורי המיינדפולנס - 'קשיבות'. השיעורים מועברים למורים ולתלמידים של כיתות א'ג' בשיתוף מכון מודע למיינדפולנס, מודע וחברה של המרכז הבינתחומי בהרצליה.

מיינדפולנס (Mindfulness) הינה שיטת אימון

הוחלט

המרפאה האזורית של קופת חולים כללית תוקם בגעש

לאחר שקופת חולים כללית בחנה מספר מקומות, המליצה הקופה להקים את המרפאה האזורית בקיבוץ געש. ארבעת היישובים השותפים לפרויקט – רשפון, שפיים, געש ויקום – הסכימו להתקדם בהתאם להמלצת קופת החולים, ומזכירויות היישובים אישרו את קידום המהלך בגעש.

מרכז הפרויקט ערד סלוצקי: "אנו שמים דגש גדול בנושא הנגישות וההגעה למרפאה מהיישובים. ישנם מודלים שונים של הסעות לאלו שזקוקים לכך. הנושא נבחן ויוצעו פתרונות. לצד זאת אנחנו מקדישים תשומת לב רבה כדי לוודא כי האופי הקהילתי של המרפאה יישמר.

"אנו מבינים ויודעים כי מרכזי הבריאות בקיבוצים מהווים מקום מרכזי וכי לצד איכות השירות שאותה תבטיח קופת החולים, עלינו לוודא כי חווית השירות ואופי השירות יישמרו. יש לכך חשיבות רבה מאוד ואנו מבינים שאסור לנו לוותר על כך".

בשל תהליכים שונים הנמצאים בתחומי האחריות של מחוז השרון ושומרון של קופת חולים כללית, לצד תהליך אישור הרישוי והתכנון של המרפאה מול הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה על ידי קיבוץ געש, יידרשו ע"פ ההערכות, עוד כשנה וחצי-שנתיים עד למועד פתיחת המרפאה.

צלצלו להגיד מזל טוב

2.1 חנינוביץ סיגל, רובינסקי טל	13.2 סלוצקי ירון, גלברד יאיר
2.2 רום נטע חיים, דוויק גלי	15.2 רייך קלינה לינור
3.2 קסטין אשבל, רבין טלי	16.2 בוכמן טבעון יערה
5.2 הר-נוי שושנה, נגרי רמון, מדי עומרי, דור איתמר	18.2 בלבן הללי, וייס אפרת
6.2 פילס שבתאי, אביו שלמה, ברדה יורם, פילס נועם	19.2 בוכמן יותם, גילי תירוש ג'יקובס
7.2 פלדמן קרינה, חסיד אביה	20.2 פלדמן דורית, שטרויך מרים
8.2 מנשה נגה	23.2 טמים פנינה, סלוצקי אור, להב יונתן
9.2 מדבייר פנינה, צרפתי רותי-זהבה, מדי אמיתי, גולדשטיין עידן	24.2 גרונטמן נילי, ברק שי
10.2 פריירה קליין מוריה, איל אדלר	25.2 בורלקוב טל
11.2 מידן גיא, דרורי דויד	26.5 קייט צזר דניאל, ציקמן שלי
12.2 בוכמן אורי	27.5 טילבור מיה, דרורי עמוס
	28.2 שחם רעות, פרנס אהוד

ברכות לבביות

למור ולוטם קסטין ולכל המשפחה, מזל טוב להולדת הבן ריף, נכד לסיליה וגלעד קסטין.

לשיר ולבנה קסטין ולכל המשפחה, מזל טוב להולדת הבן, נכד לסיליה וגלעד קסטין.

למיכל ואמנון אופמן שגיא ולכל המשפחה, מזל טוב להולדת הבן נועם, נכד לדרורה ואפרים.

לנגה וסיוון שר דדוש ולכל המשפחה, מזל טוב להולדת הבת-עופר, נכדה ליונה ואבי

